
**Examensarbete i Lärarprogrammet
vid
Institutionen för pedagogik - 2010**

**"Man ska lära sig å läsa å skri-
va å göra läxor å lyssna på
fröken"**

**Förskolebarns förväntningar
på förskoleklassen.**

Alisa Beslagic
Linna Henriksdotter

HÖGSKOLAN I BORÅS
INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK

Arbetets art:	Lärarprogrammet, inriktning mot förskoleklass och grundskolans fritidsverksamhet 210 högskolepoäng. Examensarbete ”Att utforska pedagogisk verksamhet” 15 högskolepoäng i utbildningsvetenskap.
Titel:	”Man ska lära sig å läsa å skriva å göra läxor å lyssna på fröken”
Engelsk titel:	”One should learn to read and write and do homeworks and listen to the teacher” Five-year-old’s thoughts about pre-school”
Nyckelord:	Barns tankar, förskolebarn, förskoleklass förväntningar
Författare:	Alisa Beslagic och Linna Henriksdotter
Handledare:	Mikael Jensen
Examinator:	Maud Ihrskog

Sammanfattning

Bakgrund

I bakgrunden redovisar vi för den tidigare forskning som har gjorts inom vårt valda ämne. Vi fördjupar oss även i förskolans historia för att få en överblick över hur utveckling fram till införandet av förskoleklassen har sett ut. Vi förklarar närmare vad intentionen med förskoleklassen är och fördjupar oss i leken som redskap för lärandet. Vi tar även upp övergången mellan förskolan och förskoleklassen för att få en inblick i hur övergången ser ut och vad det kan få för betydelse för vårt resultat. Vi redovisar även för vilka styrdokument som styr förskoleklassen.

Syfte

Syftet med vår studie är att få reda på förskolebarns förväntningar på förskoleklassen.

Metod

Vi har utgått från en kvalitativ metod med intervju som redskap. Våra frågor var förutbestämda men de gav respondenterna utrymme att utveckla sitt resonemang och för oss att ställa följdfrågor. Vi har genomfört våra intervjuer på två förskolor och totalt har vi intervjuat tio barn och fördelningen mellan könen var jämnt fördelad.

Resultat

Den större gruppen av barnen såg fram emot att börja i förskoleklassen. Barnen har tankar om förskoleklassen trots att de ännu inte börjat med en aktiv övergång mellan förskolan och förskoleklassen. Barnen förväntar sig att de ska få läsa, skriva, göra läxor och arbeta med matematik i förskoleklassen. Det barnen vill lära sig i förskoleklassen är att läsa, skriva och göra läxor.

Innehåll

INLEDNING	4
SYFTE	5
Frågeställningar	5
Begreppsförklaring	5
BAKGRUND	6
Tidigare forskning om barns förväntningar på förskoleklassen	6
Förskolans historia	6
Förskoleklassen	7
Förskoleklassen – ett förstadium till skolan	8
Lek och lärande	9
Övergången mellan förskolan och förskoleklass	10
Styrdokument	11
TEORETISK UTGÅNGSPUNKT	12
Utvecklingsteori enligt konstruktivismen	12
Utvecklingspedagogik	13
METOD	15
Val av metod	15
Barnintervjuer	15
Urval	16
Genomförande	17
Etik	17
Reliabilitet och validitet	18
Bearbetning och analys	19
RESULTAT	20
Tankar om förskoleklassen	20
Kontakt med förskoleklassen	22
Förväntningar på förskoleklassen	25

DISKUSSION	28
Resultatdiskussion	28
Metoddiskussion	30
Didaktiska konsekvenser	31
Vidare forskning	31
Tack	31
REFERENSER	32
BILAGOR	34

Inledning

Sverige fick 1998 en ny skolreform som heter förskoleklass. Tanken med förskoleklassen är att skolans och förskolans pedagogik ska integreras för att skapa en bra grund och kontinuitet för barnets fortsatta skolgång. Förskoleklassen är inte en obligatorisk skolform utan är helt frivillig för barnen och deras vårdnadshavare. Däremot måste varje kommun se till att det finns tillräckligt med platser för de barn som väljer att gå i förskoleklass. Förskoleklassen ska utifrån förskolans pedagogik integrera barnen i skolan och dens traditioner. Tanken är att förskoleklassen ska minska avståndet mellan förskolan och skolan. Förskoleklassen styrs av Lpo94 (Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet). Förskoleklassen är unik för det är första steget i läroplanens mål, samtidigt som det inte är en obligatorisk skolform (Lumholdt & Klasén McGrath, 2006).

Enligt Lumholdt och Klasén McGrath (2006) ska förskoleklassen drivas med hjälp av förskolans syn på lärande, vilket innebär att barnen ska lära med hjälp av leken och sin lust att lära. Skolverket (2001) har i sin undersökning kunnat se en utveckling mot en mer skolinriktad förskoleklass med mer ämnesinriktad undervisning och där de fasta tiderna för rast och matschema styr verksamheten. Förskolans pedagogik med lek, skapande och utforskande som grund för barnens lärande har inte stor plats i verksamheten. Enligt Skolverket är förskoleklassens miljö väldigt skolinriktad och ger inget utrymme för den fria leken

Vi valde att undersöka barns förväntningar på förskoleklassen då vi under utbildningens gång blivit medvetna om att förskoleklassens arbetsätt runt om i landet ser olika ut. Vi har genom vår verksamhetsförlagda utbildning fått ta del av både den lekfulla och skolinriktade förskoleklassen. I de förskoleklasser som byggde sin verksamhet på leken genomsyrades allt av att barnen skulle lära med hjälp av leken. I den mer skolinriktade förskoleklassen var det större fokus på barnens resultat och leken hamnade mer i skymundan. Vi är därför nyfikna på vad barnen har för tankar om förskoleklassen och vad de förväntar sig av verksamheten.

Syfte

Syftet med vår studie är att få reda på förskolebarns förväntningar på förskoleklassen.

Frågeställningar

Vilka förväntningar har förskolebarnen på förskoleklassen?

Vilka tankar har barnen om förskoleklassen?

Vilken kontakt har barnen med förskoleklassen?

Begreppsförklaring

Förskolebarn: Vi använder begreppet förskolebarn i vår undersökning. Med förskolebarn menar vi de barn som är fyllda fem år och ska börja i förskoleklassen hösten 2011.

Bakgrund

I det här avsnittet redovisar vi för den tidigare forskning som har gjorts inom vårt valda ämne. Vi fördjupar oss även i förskolans historia för att få en överblick över hur utveckling fram till införandet av förskoleklassen har sett ut. Vi förklarar närmare vad intentionen med förskoleklassen är och fördjupar oss i leken som redskap för lärandet. Vi tar även upp övergången mellan förskolan och förskoleklassen för att få en inblick i hur övergången ser ut. Vi redovisar även för vilka styrdokument som styr förskoleklassen.

Tidigare forskning om barns förväntningar på förskoleklassen

Fast (2007, s 149) har intervjuat barn om hur det känns att börja i förskoleklassen och vad de tror att de kommer få lära sig. Av de sju barn som tillfrågades svarade fem att det kändes väldigt roligt och bra att få börja i förskoleklassen. De övriga två svarade att de inte visste hur det kändes. På frågan vad de trodde att de skulle få lära sig svarade fem barn att de skulle få lära sig göra läxor eller att läsa. De andra två barnen svarade att de inte kunde veta för att de inte börjat i förskoleklassen ännu.

Laverick (2008) tar i sin artikel upp fyra steg som är viktiga för barnen i deras övergång mot skolan. Det första steget är en bedömning av barnens utvecklingsmässiga egenskaper. Det andra steget är att titta på de faktorer som påverkar barnens anpassning till den nya situationen. Det tredje steget är en god relation till barnens familjer och det fjärde steget är att genomföra dessa strategier i barnens övergång. Vidare menar Laverick att både barnen och deras föräldrar är väldigt förväntansfulla inför att börja i skolan. Dock finns det även farhågor med i bilden i form av nervositet och ovisshet inför vad som ska hända. Det är därför viktigt att pedagogerna behandlar barnen och dess familjer med respekt och vördnad inför deras åsikter och tankar. Laverick skriver att alla familjer erbjöds hembesök utöver de besök som pedagogen gjorde i förskolan. Detta för att minska barnens och dess familjers oro inför skolstarten.

Förskolans historia

Simmons-Christenson (1997, ss 176-182) skriver att förskolepedagogikens historia har varit sig lik i alla europeiska länder. Författaren tar upp att under 1800-talet skedde det stora förändringar i samhället, bland annat bildades Sveriges första småbarnskola år 1836 i Stockholm. Simmons-Christenson skriver att småbarnskolan var för barn i åldrarna två till sex och de som arbetade där var oftast kvinnor utan någon utbildning. Vidare skriver författaren att syftet med småbarnskolan var att ge plats åt de barn vars föräldrar arbetade men även att uppfostra barnen i en kristen miljö.

Martin Korpi (2006) skriver i sin bok att 1854 startades den första barnkrubban i Sverige. De barn som gick där kom från familjer med stor fattigdom. Det var ofta barn från ensamstående mödrar som fick vara på barnkrubborna. Tanken var att förebygga så att barn inte blev lämnade själva på gatorna då deras föräldrar arbetade. Simmons-Christenson (1997, s 184) skriver att barnkrubborna inte hade något pedagogiskt syfte utan kvinnorna som arbetade där skulle se till att barnen fick mat och att de var rena. Barnkrubborna bestod av cirka 30 barn, åldrarna på barnen var allt från spädbarn upp till sju år. Martin Korpi (2006) tar upp att verksamheten bedrevs med hjälp av olika donationer, oftast var det någon kyrklig församling som samlade in pengar.

Simmons-Christenson (1997, ss 186-189) skriver att när Fredrich Frøbels (1782-1852) pedagogik spreds under 1850 talet i Europa började även den svenska småbarnskolan ta till sig dessa tankar. Småbarnsskolan började 1890 omformas till kindergarten eller barnträdgården som de också kallades. Denna verksamhet byggde enligt Frøbels pedagogik på att barnen skulle få mer frihet och leken skulle ha en stor betydelse för verksamheten. Martin Korpi (2006) menar att miljön skulle anpassas efter barnens behov. Verksamheten var öppen cirka tre till fem timmar om dagen och syftet med kindergarten var att vara ett komplement till hemmet. Martin Korpi tar även upp att fokus för lek och lärande var viktigt för barns utveckling. Simmons-Christenson (1997, s 190) skriver att i samband med att frøbelpedagogiken spreds började man även med utbildningar i denna. Till en början var utbildningen fyra månader och då ingick undervisning om Frøbels kunskap och praktik på kindergarten. Efter några år utökades utbildningen till ett år och gav behörighet att arbeta som lärarinna på kindergarten.

Simonsson-Christenson (1997, ss 245-247) hävdar att ett viktigt år inom förskolepedagogiken och förskolans historia var år 1975. Detta år kom barnstugeutredningen att diskutera utformningen av förskolan och det var även då man började använda beteckningen *förskola*. Förändringarna som gjordes om från kindergarten till förskola var bland annat omformning så att grupperna ålderanpassades. Vidare skriver författaren att förskolan fick olika mål de skulle följa. Simonsson-Christenson (s 257-259) skriver att 1991 diskuterades även att barn som hade föräldrar hemma skulle få plats i förskolan, men detta var svårt att uppnå då det var stor brist på förskoleplatser. Ytterligare ett viktigt år som författaren tar upp är 1996, då började planeringen av att skola, förskola och skolbarnomsorg skulle integreras. Martin Korpi (2006) skriver att 1998 utformades Läroplanen för förskola (Lpfö98). Författaren skriver att läroplanen var utformad på liknande sätt som skolans läroplan, fokus blev värdegrunden, gemenskap och olika mål för verksamheten.

Förskoleklassen

Davidsson (2002, s 28) skriver att diskussionen om att skapa en egen skolform för sexåringar har förekommit under en längre tid, den började redan för 50 år sen. Dock var det inte förrän 1998 som förskoleklassen blev en egen skolform i det svenska skolväsendet. Skolverket (2001, s 3) menar att intentionen med förskoleklassen var att den skulle skapa en bro mellan förskolan och skolan och skapa ett gemensamt pedagogiskt synsätt och förhållnings-sätt i de olika verksamheterna. Detta för att bilda en kontinuitet i barnens lärande under hela deras skolgång. Lumholdt och Klasén McGrath (2006, s 7) skriver att det finns mycket visioner och tankar bakom förskoleklassen i olika dokument men alla har byggt på samma grundidé vilket är att förskoleklassen ska minska avståndet mellan förskolan och skolan. I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo94) lyfter man vikten av ett samarbete i de olika verksamheterna för att barnens skolgång ska kunnas ses ur ett långsiktigt perspektiv. Detta för att barnens skolgång ska vara berikande och utvecklande för barnen.

Lumholdt och Klasén McGrath (2006, s 7) menar att förskoleklassen är en klass som är unik för att det är första steget i läroplanens mål, samtidigt som det inte är en obligatorisk skolform. Enligt författarna är det en rättighet att få gå i förskoleklass, men barnet och dess vårdnadshavare har rätt att tacka nej för det är ingen skyldighet. Skolverket (2000, s 8) visar i sin rapport att under 1999 så gick 93 % av alla Sveriges sexåringar i förskoleklass. Enligt rapporten framgick det även att sexåringar som var inskrivna i förskolan och i årskurs ett

hade minskat vilket enligt Skolverket (2000) tyder på att förskoleklassen är en väldigt stark form för sexåringarna.

Lumholdt och Klasén McGrath (2006, s 7) anser att mötet mellan förskolan och skolan även innebär ett möte mellan olika yrkesgrupper inom pedagogikens värld. Där ska förskolelärares, grundskollärarens och fritidpedagogens kompetenser mötas och komma väl till användning. Enligt författarna bidrar förskoleklassen till att de olika yrkesgrupperna förstår vikten av varandras arbeten och därför resulterar i att yrkesstatusen utjämnas. Enligt Lumholdt och Klasén McGrath ska förskoleklassen drivas med hjälp av förskolans syn på lärandet, vilket innebär att barnen ska lära av leken och sin lust att lära. Dock skriver författarna att i alla de tusentals förskoleklasser som finns ute i landet så ser det väldigt olika ut hur pedagogerna har valt att styra sin verksamhet.

Förskoleklassen – ett förstadium till skolan

Thörner (2007, s 5) skriver att det råder en viss förvirring hos föräldrar till barn som ska börja i förskoleklass. Föräldrarna har svårt att hålla reda på begreppen förskola, förskoleklass och skola. Förvirringen skapar en felaktig bild av förskoleklassen och många föräldrar tror att det är en grundskollärare som har hand om förskoleklassen och att barnen blir undervisade i svenska och matematik. Tyvärr, medger Thörner, har bilden av förskoleklassen inte blivit tydligare efter att barnen har börjat i förskoleklassen. Utifrån föräldrarnas berättelser har barnen blivit ”skolbarn” med ett visst utrymme för fri lek.

Enligt Lumholdt och Klasén McGrath (2006, s 7) finns de pedagoger i förskoleklassen som använder sig av skolans pedagogik och arbetar mer skolinriktat. Enligt författarna råder det fortfarande en förvirring hos pedagoger kring hur verksamheten ska styras. Thörner (2007, s 17) menar att förskoleklassen blir väldigt styrd av tiden när den ligger i skolans lokaler och därför blir arbetet mer schemainriktat för barnen. De Jong (2010, s 259) menar att pedagogen syn på barnets utveckling och lärande ska vara avgörande för hur miljön är utformad i verksamheten. Utformningen av miljön får konsekvenser för verksamheten. Enligt Thörner visade det sig att materialets organisation i klassrummet styrde hur barnen använde det. Vissa material fanns inte tillgängliga för barnen då det förvarades i ett annat klassrum och användningsområdet blev då väldigt styrt. Enligt Thörner var det även stort fokus på barnens slutresultat i övningarna. Det viktigaste för pedagogen var att uppgiften blev korrekt utförd av barnet.

Skolverket (2001, s 9) har i sin undersökning kunnat se en utveckling mot en mer skolinriktad förskoleklass med mer ämnesinriktad undervisning och där de fasta tiderna för rast och matschema styr verksamheten. Förskolans pedagogik med lek, skapande och utforskande som grund för barnens lärande har inte stor plats i verksamheten. Enligt Skolverket är förskoleklassens miljö väldigt skolinriktad och ger inget utrymme för den fria leken. Detta gör att många barn får svårt att anpassa sig till den mer styrda pedagogiken. Enligt Karlsson, Melander, Pèrez Prietro och Sahlström (2006, s 32) ska inte förskoleklassen uppfattas som ett tionde skolår. Enligt författarna har förskoleklassen fått kritik för att den skulle vara onödigt och att man borde sänka skolåldern istället. Den har även fått kritik för att vara en ”förskolad” del av förskolan.

Lek och lärande

Lillemyr (1990, ss 10-14) tar upp att genom leken lär barnet känna sig själv och utvecklar tilltro och respekt för sig själv. Vidare skriver författaren att leken är speciellt viktig för barnets utveckling och socialisation. En lek kan stimulera barnen på flera olika sätt och en lek kan vara en central kunskapskälla. Knutsdotter Olofsson (2009) skriver att barn lär mycket i sin lek. Barnen använder sig av sin fantasi för att väcka nya idéer och tankar kring olika saker de redan lärt sig. I leken får barnen experimentera med intryck som de upplevt i sin omvärld. Författaren skriver att en viktig del i leken är att barnen utvecklar en social kompetens. Leken hjälper barnet att samspela och lära känna andra barn på ett naturligt sätt.

Lillemyr (1990, ss 123-124) hävdade att i förskolan är det i synnerhet den fria leken som framhävs. Det pågår diskussioner om pedagogerna ska ingripa i barns lek eller inte. Lillemyr menar att det finns olika syn på denna fråga. Den ena synen är att pedagogerna inte ska ingripa i leken utan låta barnen själva bearbeta det som händer och försöka lösa de konflikter som uppstår. Lillemyr framhäver dock att det är en stor fördel att som pedagog observera leken och försöka analysera den för att få en uppfattning av barnens utveckling. Den andra synen som författaren tar upp är att pedagogen ska ingripa i barnens lek. I detta skede menar författaren att det är viktigt att komma ihåg att pedagogen går in i barnens värld och att leken kanske från början hade ett mål i sig som man inte ska glömma. Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003, s 214) menar dock att pedagogen ansvarar för barnens lek och ska fungera som stöd men samtidigt inte störa leken.

Lillemyr (2002) tar upp vikten av lek i pedagogisk verksamhet. Barnen ska med hjälp av leken utforska sin värld. Barnen får även öva på att kommunicera och samarbeta med varandra. Vidare skriver Lillemyr att leken i förskolan alltid varit i centrum medan leken i skolan har förknippats med rasterna. Leken är väldigt viktig vid övergången från förskola till skola. Det händer mycket nytt i barnens liv, vilket gör det betydelsefullt för barnen att få reflektera och uttrycka sina tankar kring detta med hjälp av leken. Barnen vågar mer i leken för den kritiserar inte och barnen vågar då anta olika utmaningar och prova sig fram. Vidare hävdar Lillemyr att det är viktigt att pedagogerna i skolan är medvetna om förskolans pedagogik som bygger på lärande genom lek. Författaren menar att sedan förskolepedagogiken kom in i skolans värld med hjälp av förskoleklassen har leken kommit in i skolan. Lillemyr menar att leken och lärandet ska betraktas som ett samspel i helhetssynen av barns utveckling. Pedagogerna i skolan måste ställa sig frågor om hur de kan arbeta för att bygga vidare på den grund förskolan har gett barnen. Pedagogerna måste arbeta för att bibehålla glädjen och nyfikenheten som barnen ger uttryck för i sin lek. Det gäller att pedagogen möter barnen på deras villkor för att skapa ett intresse och engagemang. Fagerli, Lillemyr och Søbstad (2001, s 144) skriver att anledningen till olika syn på lek och lärande i förskolan och skolan beror på olika saker. Skolan är obligatorisk och har vissa mål och principer de måste följa i de olika årskurserna. Författarna skriver att barns sociala färdigheter är ett stort fokus i skolan. Förskolan däremot är inte obligatorisk och förväntningarna inför förskolan är mer konkret. Fagerli, Lillemyr och Søbstad menar att förväntningarna inför förskolan handlar om att barnen ska trivas. På senare tid menar dock författarna att lärandet har fått ett annat fokus i förskolan. Samtidigt kan man se en förändring i skolan som visar att lärandet sker med hjälp av leken. Fagerli, Lillemyr och Søbstad (2001, s 144) menar att växling mellan lek och lärande gör att barnen vågar och tar till sig mer i undervisningssituationerna.

Fagerli, Lillemyr och Søbstad (2001, s 152) skriver om en tidigare studie som visar att leken är viktig för barn i åldern två till tolv. Studien visar att leken har stor betydelse för barnen som är mellan fem till tio år. Anledningen till att leken i dessa åldrar är så viktiga är att barnen med hjälp av leken utvecklar sin kommunikationsförmåga sinsemellan. Pramling Samu-

elsson och Asplund Carlsson (2003, s 214) framhåller att det är viktigt att leken och lärandet synliggörs som integrerade med varandra.

Övergången mellan förskolan och förskoleklass

Davidsson (2002, s 28) menar att i de utredningar som har berört skolan finns det tre frågor som har återkommit och varit lika aktuella oavsett tidsperiod. En utav frågorna är stadi övergången vilket är den fråga som vi ska fördjupa oss i under det här avsnittet.

Davidsson (2002, s 31) skriver i sin avhandling om samverkan ur ett historiskt perspektiv. Enligt Davidsson byggde debatten kring barnens stadiövergångar på att barnen var i behov av en kontinuitet som inte förskolan och skolan erbjöd dem. Davidsson menar att barnen påverkades negativt utav att förskolan och skolan arbetade utifrån olika metoder och förordningar. För att göra det enkelt för barnen vid övergången till skolan beslutades det att förskolan och skolan skulle hitta ett gemensamt arbetssätt med metoder och riktlinjer för barnen. Enligt Davidsson var det under åren 1962-1975 föräldrarna som hade det största ansvaret att lämna över information när deras barn började skolan, framför allt skulle informationen beröra barnets mognad för att börja i skolan. Informationen användes för att kunna veta hur pedagogen skulle bemöta barnen när de började i skolan. Davidsson skriver att samarbetet utvecklades mellan åren 1975-1987 genom att förskolan och skolan tillsammans skulle ha gemensam fortbildning. Mellan åren 1994-1998 betonade man vikten av att barnen själva var delaktiga i sin övergångsprocess. Tanken var att barnens frågor skulle ligga till grund för hur överlämningsprocessen skulle se ut. Vidare skriver Davidsson att i samband med att den nya läroplanen, Lpo94 kom 1998 så förstärktes samarbetet mellan förskolan och skolan genom att förskoleklassen infördes. Även Kärrby (2000) menar att den nya läroplanen öppnar för en diskussion om vad innehållet i förskolan och skolan ska vara. Däremot menar Kärrby att det blir en stor utmaning att skapa ett sammanhang i förskolans, förskoleklassens och skolans pedagogik. För att hitta ett gemensamt synsätt och förhållningssätt menar Kärrby att det är viktigt att verksamheterna arbetar i enlighet med läroplanen för respektive verksamhet.

Vid övergången mellan förskolan och förskoleklass menar Skolverket (2001, ss 47-48) att det sker en samverkan i samband med överlämning men att den har minskat de senaste åren. Dock ser det olika ut beroende på vilken kommun och skola man tillhör. Enligt Skolverket upplever många skolor att de har svårigheter att hinna med arbetet kring övergången vad gäller förskolebarnen. Detta på grund av det stora utbud av förskolor och familjedaghem som finns. De känner att tiden inte räcker till för att ta emot och besöka alla barnen. Familjens valmöjlighet kring val av skola gör även att arbetet försvåras för pedagogerna då de kan få reda på väldigt sent vilka barn som ska gå i förskoleklassen. Utöver barnens besök i förskoleklassen skriver Skolverket att föräldrarna vanligtvis blir inbjudna på öppet hus i skolan. Även överlämningssamtal sker mellan pedagogerna i förskolan och förskoleklassen utan att barnen deltar. Föräldrarna blir i vissa fall inbjudna. Enligt Skolverket arbetar inte alla kommuner och skolor med överlämningssamtal. Det är pedagogerna själva som utformar samtalen och oftast rör det de barn som har speciella behov.

Styrdokument

På skolverkets hemsida (<http://www.skolverket.se/sb/d/3934/a/20630> 2010-11-15) kan man läsa att förskoleklassen ingår i ett målstyrt system som främst kommunerna ansvarar för. De olika styrdokument som förskoleklassen följer är enligt skolverket; skollagen, Läroplanen (Lpo94) och skolplaner. Skollagen stiftas av regeringen och där finns de grundläggande bestämmelserna om förskoleklassen och den övriga grundskolan. Förskoleklassen går under samma läroplan som grundskolan och fritidsverksamheten. Skolverket skriver att det beror på att förskoleklassen är en del av skolan och det är där som de första stegen mot att nå målen i läroplanen börjas. Enligt skolverket är det varje kommun som är ansvarig för att framställa en skolplan som fungerar som riktlinje för kommunens skolor. I skolplanen ska det stå vad skolorna ska göra för att utvecklas i sitt arbete och hur de ska uppnå de nationella målen.

Teoretisk utgångspunkt

I det här avsnittet redogör vi för de två teorier vi har valt att utgå från i vår undersökning. För att vi ska få en förståelse för hur barnen tänker som har deltagit i vår undersökning har vi valt att använda oss av Piagets utvecklingsteori. Vi har även valt att använda oss av Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson utvecklingspedagogik. Detta för att den bygger på hur barn tänker och resonerar kring olika situationer. För oss är det av stor vikt i vår undersökning då den bygger på barns förväntningar på förskoleklassen.

Utvecklingsteori enligt konstruktivismen

Piaget (2008) skriver om sin utvecklingsteori och de fyra olika stadier som den innehåller. Det första stadiet är det sensomotoriska som barnet befinner sig ifrån födelsen till två års ålder. Under den här perioden utvecklar barnet sin emotionella sida men även sitt intellekt. Det andra stadiet som Piaget kallar det preoperationella stadiet berör barn i åldern två till sju års ålder. I det här stadiet utvecklar barnet sin förmåga att socialisera. Det är även i det här stadiet som barnet utvecklar sin tankeverksamhet och känsloliv. Enligt Piaget leder den språkliga utvecklingen till att barnets psykiska utveckling påverkas. Den språkliga utvecklingen gör det möjligt för barnet att samspela med andra och barnet utvecklar även sitt interna symbolsystem för att det ska kunna utveckla sin tankeverksamhet. Enligt Piaget leder även den språkliga utvecklingen till att barnet kan använda sina intryck som det möter i verkligheten till att förstå sitt inre. Medan barnet utvecklar sin språkliga förmåga händer det mycket på barnets emotionella plan. Enligt Piaget utvecklar barnet sin empati och förmåga att känna respekt inför andra individer. Barnets känslvärld blir även mer stabilt under det här stadiet.

I den själsliga utvecklingen befinner sig barnet i underkastelse av den vuxne i det sociala mötet. Vidare menar Piaget (2008) att barnet under det preoperationella stadiet utvecklar sitt tänkande med hjälp av språket. I början av det här stadiet är barnets tänkande egocentriskt på grund av att barnet går in på djupet av sig själv för att ta reda på vem den är i mötet med omvärlden och alla de intryck, både språkligt och själsligt som världen erbjuder. Enligt Piaget har barnet under den här perioden ingen förståelse över andras situation och tankegångar, utan är bara fokuserad på sitt eget tänkande. Enligt Piaget kan detta leda till att barnet får en falsk bild av verkligheten. Piaget menar att det egocentriska stadiet är ett måste för barnet att gå igenom för att den ska nå nästa stadiet som är kollektiva tänkande. Det kollektiva tänkandet möter barnet från den stund det börjar handskas med språket men det tar ett tag för barnet att anpassa sig till det nya tänkandet. Enligt Piaget ser övergången väldigt olika ut för barnen beroende på när övergången sker och hur den ser ut. Språket gör att barnet kan dela med sig av sina tankar och få inblick i andras. Utbytet av varandras tankar gör att barnet utvecklar sin förmåga att kunna reflektera över sina och andras tankar och utveckla sin tankeverksamhet.

Piaget (2008) menar att barn i det preoperationella stadiet är väldigt torftiga i sitt resonemang. Piaget anser att barnet har svårigheter för att motivera och argumentera för sina påståenden. Barnet har även svårt för att förklara påståendets uppkomst. Han menar att barnet i det preoperationella stadiet har en praktisk intelligens som innebär att barnet är mer avancerat i sitt handlande än i sitt språkbruk.

Piaget (2008) förklarar att det är under det preoperationella stadiet sker fyra nyheter inom barnets känsloliv. En utav de fyra nyheterna är intresset. Piaget hävdar att intresset spelar stor roll för barnets utveckling av sin intelligens på grund av att barnet vill utveckla sitt intresse och lära sig mer inom ämnet. Piaget menar att nästa nyhet ligger nära barnets intresse

då det ligger nära hur barnet bedömer sig själv. Enligt Piaget (2008) är barnets syn på sig själv uppbyggd av de misslyckanden och framgångar det möter i livet. Det är därför viktigt att barnet får ett positivt bemötande för att inte den fortsatta utvecklingen ska rubbas på grund av en felaktig bild av sig själv. Den tredje nyheten som är spontana interindividuella värderingar innebär att barnet i mötet med andra utvecklar sin sympati men även sin antipati. Sympatin uppstår då människor visar uppskattning och välvilja för barnet medan antipatin uppkommer då barnet och personen i fråga har svårt att mötas i sin kommunikation. De kan vara så att de inte delar liknande intressen eller att de är otrevliga mot varandra. Piaget menar att den fjärde nyheten är intuitiva moraliska värderingar. Enligt Piaget betyder det att barnet utvecklar sin moral genom att människor i barnets närhet genom handlingar och verbalt visar vad som är rätt och fel.

I det tredje stadiet som Piaget (2008) beskriver konkret operationella befinner sig barnet i när den är sju till elva år. I det här stadiet börjar barnet kunna tänka logiskt och skapa ett sammanhang över sitt tänkande utifrån sina tidigare erfarenheter. I sin själsliga utveckling så utvecklar barnet sin moral och förmåga att samarbeta med andra. Det fjärde stadiet är det formal operationella vilket innebär att barnet som är i åldern elva år och uppåt kan tänka abstrakt och behöver inte längre konkreta exempel. Utifrån den själsliga utvecklingen är det i det här stadiet som barnet formar sin personlighet som sedan lämnar avtryck i de vuxnas värld.

Utvecklingspedagogik

Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) skriver att utvecklingspedagogiken bygger på ett centralt mål som individen strävar mot. Pedagogiken strävar medvetet mot att barnet ska utveckla sina normer, specifika värden, förståelse och färdigheter för att kunna förstå sin omvärld. Författarna menar att pedagogerna ska stimulera de här värdena redan när barnen går i förskolan för att de sedan ska kunna fortsätta utvecklas under hela deras skolgång.

Enligt Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) är det pedagogens roll att skapa förutsättningar för alla barn att utvecklas och lära i verksamheten. För att kunna skapa förutsättningar för alla barn är det viktigt att pedagogen styr innehållet i verksamheten. Pedagogerna ska utmana och styra barnen för att de ska utvecklas i deras tankeverksamhet. Men det är viktigt att pedagogen efterfrågar barnens tankar för att kunna skapa ett meningsfullt lärande. Detta för att barnens erfarenheter ska ligga som grund för verksamhetens pedagogik. Dialogen mellan pedagog och barn är även viktig för att barnet får uttrycka sig verbalt och genom sitt kroppsspråk. Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson menar att barnens tankeverksamhet är beroende av språket. Detta för att barnets tankegångar utvecklas när det får möjlighet att dela med sig av sina tankar till andra. Därför är samtalet mellan pedagog och barn, och barn och barn viktigt.

Enligt Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) finns det inte någon undervisningsmetod som kan garantera att alla barn lär sig. Där emot kan pedagogen komma en bit på vägen om den är intresserad av hur barn tänker och resonerar i olika situationer och sedan utgår från det i sin planering av verksamheten. Författarna menar att när barnet reflekterar över ett problem så är det metakognition. Vidare skriver Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson att metakognitiva dialoger innebär att pedagogen efterfrågar hur barnet resonerar och tänker kring olika situationer. Det är viktigt att barnet får gott om tid för att tänka efter och utveckla sitt resonemang. Detta för att synliggöra lärandet för barnet.

Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) hävdar att beroende på vad barnet har för erfarenheter sedan tidigare har barnet bildat en uppfattning om hur den erfar omvärlden. Det betyder att alla barns sätt att erfara omvärlden ser olika ut. Enligt författarna är det inte alltid uppenbart för barnet hur det tänker och resonerar kring vissa situationer, men barnets resonemang bygger alltid på tidigare erfarenheter. Dessa erfarenheter som barnet bygger sitt antagande på ska pedagogerna i verksamheten synliggöra för barnet genom att efterfråga dem.

Metod

Under det här avsnittet redogör vi för vår valda metod och belyser etiska ställningstaganden. Vi går även in på vårt genomförande och hur vi gjorde vårt urval till undersökningen. Vi tar upp reliabilitet, validitet och hur vi har gjort för att analysera och bearbeta vårt insamlade material.

Val av metod

Vi har använd oss av intervju som verktyg för vår undersökning. Detta för att vår undersökning bygger på barns tankar och förväntningar på förskoleklassen. Kihlström (2007a, s 47) menar att intervju är ett bra redskap för att ta reda på hur barn tänker och känner inför olika situationer. Författaren menar även att det är viktigt att pedagogen kan genomföra intervjuer i sitt kommande yrke för att kunna skapa bra förutsättningar för alla barn att utvecklas och lära i verksamheten. För att pedagogen ska få reda på hur barn resonerar och känner inför olika situationer är det viktigt att fråga. Vi kände att intervju var det redskap som skulle besvara vårt syfte bäst men även en viktig erfarenhet inför vårt kommande yrke.

Kihlström (2007a, s 48) skriver att intervjun kan vara utformad på två olika sätt, kvantitativ eller kvalitativ. Den kvantitativa intervjun är mer strukturerad genom att alla frågor och svarsalternativ är färdiga i förväg och vid varje intervju ställs frågorna i en bestämd ordning. Den kvantitativa intervjun ger inget utrymme för att gå utanför den uppbyggde ramen. Den kvalitativa intervjun är inte lika styrd utan är uppbyggd som ett samtal mellan den som intervjuar och respondenten. Skillnaden mellan en kvalitativ intervju och ett samtal är att den som intervjuar har ett speciellt syfte med samtalet och ska leda respondenten in på det. Vi valde att använda oss utav den kvalitativa formen då vi kände att den formen var bäst lämpad för våra respondenter i kombination med vårt syfte. Våra frågor var förutbestämda (se bil. 1) men de gav respondenten utrymme att utveckla sitt resonemang och för oss att ställa följdfrågor. Enligt Kihlström ska frågorna ge utrymme för respondenten att utveckla sitt resonemang. Dock är det viktigt att styra in respondenten på rätt väg om den helt tappar fokus. Det är även viktigt att den som intervjuar inte ställer ledande frågor för att leda in respondenten på det intervjuaren själv vill höra. För att förhindra att bli för styrande i den intervjuande rollen menar Kihlström att man ska skriva ner sin egen förförståelse och sedan försöka glömma den. Detta för att förförståelsen inte ska bli framträdande under intervjun. Enligt författaren är det viktigt att vara medveten om att alla tänker olika beroende på vilka erfarenheter man har med sig i bagaget.

Barnintervjuer

Vår undersökning bygger på att ta reda på barns tankar och känslor kring vad som ska hända när de ska börja i förskoleklassen. Doverborg och Pramling Samuelsson (2000, s 15) skriver att man med stor fördel kan intervju barnen när de befinner sig i ett stadium då någonting nytt ska hända. Författarna menar att intervjuaren då stimulerar barnens tankegångar kring det nya fenomenet.

Cederborg (2000, s 45) tar upp att det är viktigt att tänka på att miljön är barnanpassad när man ska genomföra en barnintervju. Med det menar författaren att det ska vara en miljö där barnet känner sig trygg. Barnen ska inte känna sig hotade eller illa till mods, utan intervjuaren måste tänka på vad som är bäst för barnet. Doverborg och Pramling Samuelsson (2000, ss 25-26) menar att platsen för intervjun måste vara en lugn plats där man inte blir störd, detta för att barnet inte ska tappa fokus. Det är även viktigt att tänka på val av tidpunkt för

intervjun. Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) menar att man inte ska planera in intervjun när barnen är hungriga eller när förskola/skolan ska göra något ”roligt”. Vidare framhäver författarna att barnintervjuer inte ska vara för långa på grund av att barnet kan tappa intresset och det i sin tur kan leda till att svaren på frågorna blir otydliga. Samtidigt menar Doverborg och Pramling Samuelsson att tiden för en barnintervju kan variera mycket beroende på barnens ålder och mognad.

Vi valde att tillsammans med personalen på de två förskolorna bestämma tidpunkt och plats för att genomföra intervjuerna. För oss var det viktigt att ha en god kommunikation med personalen för att skapa så trygga förutsättningar som möjligt för barnen. På båda förskolorna blev vi erbjudna att sitta på lugna platser där barnen var vana vid att vistas och inga störande moment kunde uppstå. På båda förskolorna tyckte personalen att det passade bäst att vi genomförde våra intervjuer på förmiddagen. Detta för att barnen hade gott om energi och var mätta efter fruktstunden. Det var även den tiden på dagen som de var flest barn tillgängliga på förskolan för oss att intervjuas.

Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) tar upp viktiga faktorer att tänka på då forskaren som i vårt fall är okänd sedan tidigare för barnen. Det är viktigt att barnens pedagoger är tydliga med att berätta vem det är som kommer och när intervjun ska äga rum. Vidare menar författarna att om vi som okända personer lyckas få en bra kontakt med barnet kommer denne kunna dela med sig av sina funderingar och känslor. Doverborg och Pramling Samuelsson skriver att den som leder intervjun ska vara medveten om att det finns barn som inte vill svara på vissa frågor och det måste forskaren acceptera. Det kan vara ett känsligt område för barnet eller så kan det vara en fråga som barnet inte kan svara på på grund av att den inte har tillräckligt med kunskap. Cederborg (2000, s 55) tar upp att det är viktigt att den som intervjuar använder ett språk som barnet förstår. Det är viktigt att frågorna inte är komplicerade och inte allt för långa. Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) menar att den som intervjuar ska visa intresse och förståelse gentemot barnens svar genom att bekräfta barnet verbalt och genom sitt kroppsspråk. Den som intervjuar bör också iakttä barnens kroppsspråk då det kan bidra till att intervjuaren förstår vad barnen vill ha sagt. Vidare tar författarna upp vad den som intervjuar bör tänka på när denne ställer sina frågor till barnet. Den som intervjuar ska undvika ja och nej frågor. Författarna menar att den som intervjuar även ska lägga stort fokus på att ställa följdfrågor på barnets svar för att samtalet ska kunna utvecklas och ledas framåt. Personalen på de två förskolorna var tydliga med att informera barnen om att vi skulle komma. Det var viktigt för oss att barnen var förberedda för att förutsättningarna för intervjun skulle bli så bra som möjligt. Vi var noga med hur vi formulerade våra frågor för att de inte skulle skapa förvirring hos barnen och påverka reliabiliteten och validiteten i undersökningen. Vi använde oss utav stödanteckningar för att kunna fånga upp barnens kroppsspråk. Vi kände att det var till stor hjälp när vi bearbetade det insamlade materialet. Det gynnade även de barn som inte var så verbala utan använde sig mycket av kroppsspråket.

Urval

Urvalet gjorde vi genom att vi tog kontakt med för oss två okända förskolor sedan tidigare. Båda förskolorna ligger inom samma kommunal del i en medelstor stad i Västsverige. De valda förskolorna är ungefär jämnstora med fem avdelningar på vardera förskola. Genom ett personligt möte presenterade vi oss och vårt syfte med undersökningen. Sedan bad vi pedagogerna skicka ut vårt missivbrev till alla vårdnadshavare som har barn i femårsåldern och nästa år ska börja förskoleklassen. Sedan gjorde vi ett urval i samråd med pedagogerna som

känner barnen och valde ut tio barn som vi skulle intervjua. Fördelningen mellan könen blev jämnt fördelat, det vill säga fem flickor och fem pojkar deltog i vår undersökning. Samtliga barn skulle fylla sex år under 2011.

Genomförande

Vi började med att ta kontakt med två förskolor och tillfrågade pedagogerna om vi fick genomföra vår undersökning hos dem. Vi lämnade ut missivbrev i god tid för att vara säkra på att vi skulle få tillräckligt många barn att intervjua. Hade vi fått in för lite godkännanden hade vi fått söka oss till ytterligare en förskola. Nu behövdes inte det då vi genom telefonkontakt blev informerade av förskolorna om att vi hade fått in tillräckligt med godkännanden från vårdnadshavarna. Vi genomförde våra intervjuer på förmiddagen på grund av att barnen hade uteverksamhet och det fanns gott om plats för oss att genomföra intervjuerna inomhus i lugn och ro. Kihlström (2007a, s 51) tar upp att den som intervjuar ska välja plats med omsorg. Detta för att inga störande moment ska kunna uppstå under intervjun. Veckan innan vi bokade tid för våra intervjuer besökte vi en utav förskolorna och genomförde en pilotstudie. Vi valde att göra varsin intervju för att sedan diskutera varandras tankar och reflektioner utifrån intervjun. Detta för att försäkra oss om att våra frågor besvarade vårt syfte. Men även för att kontrollera att frågorna inte var missvisande eller svåra för barnen. Pilotstudien gick bra och vi kunde använda oss av båda intervjuerna i vår undersökning. Allt som allt intervjuade vi tio barn, fem barn var.

Enligt Kihlström (2007a, s 51) är det en fördel att använda sig utav bandspelare under intervjun. Detta för att allt som respondenten svarar blir inspelat men det är även lärorikt för den som leder intervjun, då den som intervjuar kan höra sig själv och upptäcka om den ställt för ledande frågor eller varit otydlig på något annat sätt. Vi spelade in våra intervjuer med hjälp av bandspelare och det fungerade väldigt bra. Vi kände att vi fick en väldigt bra kontakt med barnen när vi kunde hålla ögonkontakt medan vi samtalade. Vi hade även med oss papper och penna för att kunna skriva ner eventuella stödord. Vi upplevde att stödord var bra att använda sig utav i samtalet med de tystlåtna barnen då de kompletterade många av deras svar med kroppsspråk, som att skaka på huvudet och att nicka. De intervjuer vi genomförde hamnade tidsmässigt på 10-15 minuter.

Etik

Vetenskapsrådet (2002) beskriver olika forskningsetiska principer som forskaren ska följa då den utför en studie. Dessa principer består av fyra huvudkrav.

- *Informationskravet*

Det första kravet som Vetenskapsrådet (2002) tar upp är informationskravet som innebär att forskaren ska upplysa om varför man utför studien och vad syftet med studien är. Både pedagoger och vårdnadshavare till de barn som ingår i studien fick ta del av denna information. Det är viktigt att det framgår att intervjun är frivillig men att det har stor betydelse för oss om barnen deltar. Det är även viktigt att vårdnadshavare känner till att barnen blir anonyma i undersökningen. Informationen till pedagogerna valde vi att framföra vid ett personligt möte medan informationen till vårdnadshavare gavs ut i ett missivbrev (se bil. 2). Vi var tydliga med vilka etiska regler som är relevanta för vår undersökning.

- *Samtyckekravet*

Enligt Vetenskapsrådet (2002) måste den som ska intervjuas få ett samtycke av respondenten innan intervjun utförs. I vårt fall har vi skickat ut missivbrev till vårdnadshavare för de barn som fyllt fem år och ska börja förskoleklassen hösten 2011. I detta brev fick vårdnadshavarna utöver information om vår undersökning även ge sitt godkännande för deras barn att delta i undersökningen (se bil. 3). Vetenskapsrådet menar att även om vårdnadshavaren gett sitt samtycke till att barnet deltar i undersökningen är det viktigt att forskaren frågar barnet om den vill delta i undersökningen. Barnet har rätt att tacka nej oavsett vårdnadshavarens medgivande. Det ska även framgå att respondenten har rätt att avbryta intervjun när den vill. Det är viktigt att den som intervjuar är tydlig i sin information gentemot barnen. Vi tydliggjorde för barnen att intervjun var frivillig och att de kunde avbryta när de ville. Av de tio intervjuer vi genomförde blev alla slutförda.

- *Konfidentialitetskravet*

Det tredje kravet som Vetenskapsrådet (2002) redovisar för är konfidentialitetskravet. Detta krav innebär att allt som sägs eller görs inom studien inte ska kunna ledas till deltagarna i vår undersökning. I vår undersökning använder vi oss av fiktiva namn för att hålla barnen anonyma. Vi skriver heller inte ut förskolornas namn för att kunna hålla dem anonyma.

- *Nyttjandekravet*

Det fjärde kravet som Vetenskapsrådet (2000) tar upp är nyttjandekravet. Detta krav innebär att materialet som samlats in endast får användas inom forskningens ändamål. Det betyder att det material som vi har samlat in genom våra intervjuer endast får användas till undersökning våra respondenter och vårdnadshavare har blivit informerade om. I vårt missivbrev har vi informerat vårdnadshavare gällande detta.

Reliabilitet och validitet

Thurén (2007, ss 26-27) skriver att vid kvalitativa och kvantitativa undersökningar är begreppen reliabilitet och validitet det som beskriver undersökningens användbarhet. Reliabilitet innebär att tillförlitligheten hos mätningarna stämmer överens med vad som utges. Kihlström (2007 b, s 164) menar att forskaren kan öka reliabiliteten genom att träna på sin undersökningsmetod. Undersökningens trovärdighet ökar även genom att det närvarar två forskare vid den kvalitativa undersökningens genomförande. Vi valde att genomföra våra intervjuer var och en för sig. Detta för att vi inte hade någon tidigare relation till barnen och ville att det skulle kännas så bekvämt för dem som möjligt. Vi kände att två vuxna kunde leda till att barnen skulle känna sig blyga vilket skulle resultera i att deras resonemang skulle bli väldigt hämmande. Vilket i sin tur skulle leda till att vi inte skulle få tillräckligt med data.

Doveborg och Pramling Samuelsson (2000, ss 52-53) menar att reliabiliteten kan påverkas av att barnen tror att vi forskare vill höra ett visst svar, istället för att svara vad de verkligen känner. För oss var det viktigt att diskutera vår förståelse innan vi påbörjade vår undersökning. Detta för att den inte skulle bli framträdande eller påverka vårt resultat. Enligt Thurén (2007) ökar reliabiliteten genom att forskaren spelar in intervjun på video eller med bandspelare och gör stödanteckningar under tiden. I vår undersökning spelade vi in våra intervjuer och gjorde stödanteckningar under tiden. Vi har då möjlighet att lyssna igenom våra intervjuer många gånger och tillsammans med våra anteckningar få en tydlig bild av samtalen.

Thurèn (2007, s 34) skriver att validitet innebär att forskaren har undersökt det som var syftet med undersökningen. Enligt Kihlström (2007a, s 164) ska obehöriga kunna förstå de olika faser som forskaren beskriver i sin intervju- och analysbeskrivning. Författaren menar därför att det är viktigt att någon obehörig granskar materialet för att kunna upptäcka några oklarheter. Vi valde att genomföra en pilotstudie för att försäkra oss om att vårt syfte besvarades. Vi behövde inte ändra några frågor men däremot blev vi medvetna om vikten av hur vi formulerade våra frågor för att alla barnen skulle förstå. Vi kan dock inte vara helt säkra på att barnen har uppfattat alla frågorna utan därför svarat utifrån sin egen uppfattning.

Hur barnen har svarat kan även bero på att vi genomförde våra intervjuer i början på höstterminen 2010 och de ska börja förskoleklassen höstterminen 2011. Detta innebär att vi träffade dem knappt ett år innan det var dags för dem att börja i förskoleklassen och de ännu inte hade besökt eller fått besök av en pedagog i förskoleklass. Det innebär att vi hade kunnat få helt andra svar om vi hade intervjuat barnen precis innan sommaren då de besökt eller fått besök av en pedagog i förskoleklass.

När vi analyserade resultatet framgick det att vi hade kunnat ställa två av våra frågor på ett annat sätt. Vi hade kunna formulera oss på ett annorlunda sätt så att frågorna blev mer intressanta för barnen. Frågan; *Vad vet du om förskoleklassen?* hade vi kunnat formulera så att barnen skulle bli intresserade av att berätta för oss. Vi hade kunna ställa frågan; *Jag har aldrig varit i en förskoleklass, men du vet säkert jätte mycket om förskoleklassen, kan du inte berätta allt du vet om förskoleklassen.* Frågan; *Vad vill du lära dig i förskoleklassen?* hade vi kunnat formulera *vad vill du göra* i förskoleklassen. Detta för att inte fokusera på lärandet utan på vad barnen vill göra. Enligt oss hade vårt resultat påverkats om vi ställt dessa två frågor annorlunda.

Bearbetning och analys

Bandspelare användes vid samtliga intervjuer, vilket gjorde att vi kunde göra en djupare analys. Omgående efter att intervjuerna var genomförda transkriberade vi resultatet. Detta gjorde vi genom att lyssna på intervjun och skriva ner allt vi hörde. Eftersom vi kunde spola fram och tillbaka kunde vi få fram både pauser och olika tonfall som barnen hade. Så noggrant vi kunde skrev vi ner allt på datorn. Doverborg och Pramling Samuelsson (2000, ss 46-49) menar att det är med stor fördel att den som intervjuar spelar in intervjun för att underlätta vid bearbetning och analys. Författarna menar att fördelen är att desto fler gånger forskaren lyssnar på intervjun desto mer kan den upptäcka vad som sägs eller händer under intervjun. När vi transkriberade våra intervjuer använde vi fingerade namn på barnen, detta för att behålla deras anonymitet och samtidigt kunna få ett sammanhang på vem som sa vad. Nästa steg i bearbetningen och analysen blev att dela upp var fråga för sig. Doverborg och Pramling Samuelsson skriver att svaren i en kvalitativ metod kan delas upp i kategorier. Det gjorde vi genom att samtliga svar klipptes isär och lades ut för att få en överblick över resultatet. Efter att vi delat upp var fråga för sig gjorde vi kategorier till varje fråga. Några kategorier var självklara, detta för att många barn hade svarat liknanden eller samma. Andra kategorier var mer otydliga men ju mer vi började analysera svaren desto lättare blev det att se vilken kategori de tillhörde. Vi har analyserat vårt insamlade material med hjälp av våra två teorier, utvecklingsteorin och utvecklingspedagogiken.

Resultat

I det här avsnittet kommer vi att redogöra för resultatet av våra intervjuer. Vi har valt att redovisa resultatet av våra intervjufrågor i tre huvudrubriker. Vi kommer redovisa vårt resultat i de kategorier som har analyserats fram av barnens svar.

Tankar om förskoleklassen

Under den här rubriken vill vi ta reda på hur barnen känner inför att börja i förskoleklassen. Vi vill även ta reda på vad de vet om förskoleklassen. Vi vill ta reda på vad de har för tankar och funderingar trots att de ännu inte påbörjat någon övergång mellan förskolan och förskoleklassen. Följande kategorier tydliggjordes under bearbetningen.

Barnen som inte kände något inför att börja förskoleklassen

Vi kan utifrån resultatet se att barnen har tankar om förskoleklassen trots att de ännu inte börjat med en aktiv övergång mellan förskolan och förskoleklassen. Dock var det två barn som inte kände något inför att börja i förskoleklassen. De svarade att de inte visste hur det skulle kännas, detta för att de inte hade börjat fundera över att de skulle börja i förskoleklassen efter sommaren.

Intervjuare: Hur känns det att du snart ska börja i förskoleklass?

Tomas: [Tyst] Jag vet inte.

Intervjuare: Har du funderat över att du ska börja i förskoleklassen efter sommaren?

Tomas: Nää

Pirrigt och nervöst att börja förskoleklassen

Den andra kategorin vi upptäckte genom analysen var de barn som tyckte att det skulle bli pirrigt och nervöst att börja i förskoleklassen. Detta grundade sig i en oro inför det sociala mötena som ny miljö innebär för barnen.

Intervjuaren: Hur känns det att snart börja i förskoleklassen?

Lotta: Hm lite pirrigt och så.

Intervjuaren: Varför känns det pirrigt?

Lotta: Jag kommer gå på samma skola som min storasyster.

Intervjuaren: Hur känns det att börja i förskoleklass?

Martin: Det känns lite nervöst.

Intervjuaren: Vad är du nervös för?

Martin: Att man ska träffa nya kompisar.

Förväntansfulla inför att börja förskoleklassen

Den tredje kategorin som blev tydlig under analysen var de barn som var förväntansfulla inför att börja i förskoleklassen. Majoriteten av barnen vi intervjuade kände förväntan på olika sätt. De använde begrepp som roligt, spännande och skojigt. Barnen hade olika anledningar till varför de upplevde så. Några barn såg fram emot att börja i förskoleklassen för att träffa nya kompisar och sina syskon som gick på skolan sedan tidigare. Andra barn tyckte det skulle bli roligt att få leka.

Intervjuaren: Hur känns det att snart börja i förskoleklassen?

Lisa: Bra!

Intervjuaren: Vad är det som känns bra?

Lisa: Man får träffa nya kompisar och ha jätte roligt och skojigt.

Intervjuaren: Hur känns det att börja i förskoleklassen?

Per: Eh roligt för att efter man fått läxor så får man leka.

Barnen som inte visste något om förskoleklassen

På frågan vad barnen vet om förskoleklassen var en kategori de barn som inte visste något om förskoleklassen.

Intervjuaren: Vad vet du om förskoleklassen?

Alexa: [Tystnad]

Intervjuaren: Vad tror du kommer hända i förskoleklassen?

Alexa: Hmm jag vet inte.

Göra läxor, vara snäll och lyssna på fröken

Den andre kategorin som framgick av analysen var den grupp som alla på något sätt nämnde att man skulle få läsa läxor i förskoleklassen. De nämnde även att man skulle vara snäll och lyssna på fröken i förskoleklassen. Barnen gav en skolinriktad bild av förskoleklassen där läxorna stod i fokus. Vi förstod under våra intervjuer att barnen är säkra på att de ska få göra läxor när de börjar i förskoleklassen.

Intervjuaren: Vad vet du om förskoleklassen?

Ameer: Man ska lära sig å läsa å skriva å göra läxor å lyssna på fröken.

Intervjuaren: Vad vet du om förskoleklassen?

Anna: Hm man ska vara snäll.

Intervjuaren: Vet du något mer om förskoleklassen?

Anna: Att man ska läsa läxor.

Intervjuaren: Vad vet du om förskoleklassen?

Khen: Ingenting [Tystnad] bara att man läser läxor.

Leka i förskoleklassen

Av de tio barn som vi intervjuade var det en som utmärkte sig från gruppen i sitt svar. Hon menade att i förskoleklassen så gör man inte läxor utan man leker med kompisar. Respondenten gav en bild av förskoleklassen som en fortsättning på förskolan. Genom vår följdfråga visade det sig att var flickans mamma som informerat henne om detta.

Intervjuaren: Vad vet du om förskoleklassen?

Ajla: [Tystnad] I förskoleklassen behöver man inte göra läxor.

Intervjuaren: Hur vet du det?

Ajla: Min mamma har talat om det.

Intervjuaren: Vet du något mer om förskoleklassen?

Ajla: Man får rita och så å leka med kompisar och så.

Kontakt med förskoleklassen

Under den här rubriken vill vi ta reda på hur mycket barnen pratar om förskoleklassen i förskolan, hemmet och kompisar emellan. Vi är även intresserade av att veta om de någon gång har besökt en förskoleklass. Vi är medvetna om att de ännu inte påbörjat övergången mellan förskolan och förskoleklassen men vi vill ändå ta reda på hur mycket de pratar om och vilken kontakt de har haft med förskoleklassen. Följande kategorier tydliggjordes under bearbetningen.

Barnen inte besökt någon förskoleklass

På frågan om barnen hade besökt någon förskoleklass svarade majoriteten att de inte hade det. Däremot verkar barnen medvetna om att de ska besöka en förskoleklass.

Intervjuaren: Har du hälsat på i någon förskoleklass?

Martin: Nää aldrig.

Intervjuaren: Har du hälsat på i någon förskoleklass?

Alexa: Nää inte än.

Barnen som har besökt en förskoleklass

Den andra kategorin som framgick i analysen var de barn som hade besökt förskoleklassen vid hämtning av syskon. Det framkom att ett av barnen hade lekt på skolgården som tillhörde förskoleklassen.

Intervjuaren: Har du hälsat på i någon förskoleklass?

Per: Ja där Hugo min storebror går.

Intervjuaren: Vad fick du göra när ni hälsade på hos Hugo?

Per: Eh vi gungade lite.

Intervjuaren: Har du hälsat på i någon förskoleklass?

Lisa: Jo jag har hämtat min storasyster med mamma.

Känner någon som går eller har gått i förskoleklass

På frågan om barnen kände någon som går eller har gått i förskoleklass svarade majoriteten av barnen att det kände någon som gick eller hade gått i förskoleklassen. Barnen hade syskon eller kompisar som gick eller hade gått i förskoleklassen. Det framkom att ett av barnen har en önskan om vilken avdelningen han skulle vilja börja på. Detta för att hans kompis går på den.

Intervjuaren: Känner du någon som går eller har gått i förskoleklass?

Lisa: Ja min storasyster har gått.

Intervjuaren: Känner du någon mer?

Lisa: Ja Sofies kompis Klara.

Intervjuaren: Känner du någon som går eller har gått i förskoleklassen?

Ameer: Ja Stella ... hon går på Röd ... jag hoppas jag kommer få gå där också.

Intervjuaren: Vad roligt.

Ameer: Aa min syster har gått där också.

Känner ingen som går eller har gått i förskoleklass

Ett barn utmärkte sig då denne inte kände någon som gick eller hade gått i förskoleklass.

Intervjuaren: Känner du någon som går eller har gått i förskoleklass?

Tomas: [Tystnad] Nää

Samtalet mellan förskolans personal och barn

På frågan om barnen har pratat om förskoleklassen med pedagoger i förskolan svarade hälften av barnen att de hade pratat med pedagogerna i förskolan. I svaren från barnen framgår det att personalen på förskolan hade pratat om vilka barn som skulle börja i förskoleklassen och att barnen skulle få göra läxor. Det framgick att de pedagoger på förskolan som hade pratat om förskoleklassen tillsammans med barnen utgick från en mer skolinriktad pedagogik där läxor var i fokus.

Intervjuaren: Har ni pratat om förskoleklassen med fröknarna på förskolan?

Tomas: Jaa fröken har berättat att man gör läxor.

Intervjuaren: Har fröken berättat något mer?

Tomas: Nää inget mer.

Intervjuaren: Har ni pratat om förskoleklassen med fröknarna på förskolan?

Lotta: Ja fröken har berättat vilka som ska börja där. Och fröken har berättat att man ska skriva läxor och att man måste lyssna på fröken.

Barnen som inte pratat om förskoleklassen med förskolans personal

Den andra kategorin som bestod av resterande fem barn svarade att det inte hade pratat med personalen på förskolan om förskoleklassen. Dock verkade två av barnen väldigt osäkra men valde ändå att svara nej på frågan.

Intervjuaren: Har fröknarna berättat något om förskoleklassen?

Per: Nää det tror jag inte.

Intervjuaren: Har ni pratat om förskoleklassen här på förskolan?

Anna: Eh kanske eller nää.

Samtalet mellan kompisarna på förskolan om förskoleklassen

På frågan om barnen hade pratat om förskoleklassen tillsammans med kompisarna på förskolan svarade majoriteten att de hade gjort det. Barnen hade diskuterat vilka det var som skulle börja i förskoleklassen efter sommaren. De hade även pratat om att de såg fram emot det. Utifrån barnens samtalsämnen kan vi se att barnen har ett behov av att bearbeta det nya som ska hända.

Intervjuaren: Har du pratat med dina kompisar om förskoleklassen?

Ajla: Jaa [Tystnad] alla tycker det är roligt.

Intervjuaren: Vad är det som känns roligt?

Ajla: Att man ska leka tillsammans.

Intervjuaren: Har du pratat med dina kompisar om förskoleklassen?

Khen: Jaa

Intervjuaren: Vad har ni pratat om?

Khen: Hm... att det ska bli roligt att börja där. Och att det är många som ska börja där.

Intervjuaren: Vilka?

Khen: Jonas, Louise, Sara, Martin och Anna.

Barnen som inte pratat om förskoleklassen med kompisarna på förskolan

Det var fyra barn som svarade att de inte hade pratat med någon kompis på förskolan om förskoleklassen. Ett utav de fyra barnen menade att det inte hade pratat med någon kompis men hon hade tankar på att börja prata om det snart.

Intervjuaren: Har du pratat med dina kompisar om förskoleklassen?

Alexa: Nää det har jag inte gjort än men jag kommer nog att börja göra det snart.

Göra läxor

Den sista frågan om barnens kontakt med förskoleklassen handlar om barnen pratat om förskoleklassen i hemmet. Alla tio barn svarade att de hade pratat om förskoleklassen hemma. Vi kunde se olika kategorier om vad barnen pratade om i hemmet. Fem barn svarade att de hade pratat om att de skulle göra läxor i förskoleklassen. Vi kan utifrån barnens svar se att föräldrarna förväntar sig en skolinriktad förskoleklass.

Intervjuaren: Har ni pratat om förskoleklassen hemma?

Lotta: [Tystnad] Eh min syster Julia är bra på att göra läxor.

Intervjuaren: Har du pratat om förskoleklassen med din syster?

Lotta: Nää men pappa har sagt att man ska göra läxor.

Intervjuaren: Har ni pratat om förskoleklassen hemma?

Khen: Ja vi har pratat jättemycket.

Intervjuaren: Vad har ni pratat om?

Khen: Att man får göra läxor och skriva och sånt.

Miljön

Det var tre barn som svarade att de hade pratat hemma om att de skulle börja i en stor skola. I alla tre fallen hade föräldrarna visat barnen vilka skola de skulle börja i och barnen var medvetna om hur deras blivande skola ser ut.

Intervjuaren: Har ni pratat om förskoleklassen hemma?

Ajla: Aa den där som är grå och vit.

Intervjuaren: Har någon visat dig vart du ska börja?

Ajla: Ja mamma och pappa gjorde det en gång.

Intervjuaren: Har ni pratat om förskoleklassen hemma?

Tomas: Jaa pappa har sagt att jag ska börja i det stora röda huset.

Syskon

Den tredje kategorin som framgick i analysen var de barn som i hemmet hade pratat om att de ska gå i samma skola som ett äldre syskon. De tyckte att det skulle bli spännande att gå på samma skola som sina syskon och träffa dem på rasten.

Intervjuaren: Har ni pratat om förskoleklassen hemma?

Ameer: Mm jag gjorde det med Stella en gång hon berättade att det skulle bli roligt att vi skulle träffas när det var rast och så.

Intervjuaren: Har ni pratat om förskoleklassen hemma?

Per: Ja min storebror Hugo och jag har pratat om att vi kommer gå på samma skola.

Förväntningar på förskoleklassen

Under den här rubriken ville vi ta reda på vad barnen har för förväntningar på förskoleklassen. Vi var nyfikna på vad de tror att de kommer få göra och vad de vill lära sig när de börjar i förskoleklassen. Följande kategorier synliggjordes under bearbetningen.

Göra läxor

På frågan vad barnen tror att de kommer få göra i förskoleklassen bildade barnens svar fyra kategorier. En kategori var att de skulle få göra läxor i förskoleklassen. Vi kan utifrån barnens svar se att de förväntar sig en förskoleklass som bygger på skolans pedagogik.

Intervjuaren: Vad tror du att du kommer få göra i förskoleklassen?

Khen: Hm göra läxor.

Intervjuaren: Tror du att du kommer få göra något mer?

Khen: Ja gå ut men också gå hem själv från skolan.

Intervjuaren: Vad tror du att du kommer få göra i förskoleklassen?

Lotta: Läsa läxor.

Läsa

Den andra kategorin som framkom under analysen var de barn som svarade att de skulle få läsa i förskoleklassen. Utifrån barnens kan vi se en längtan efter att lära sig läsa.

Intervjuaren: Vad tror du att du kommer få göra i förskoleklassen?

Ameer: Läsa massa böcker.

Intervjuaren: Vadå för böcker?

Ameer: Alla barnen ska lära sig läsa småböcker.

Intervjuaren: Vad tror du att du kommer få göra i förskoleklassen?

Per: Gå till biblioteket och läsa massor av böcker.

Matematik

Den tredje kategorin var de barn som svarade att de skulle räkna matte i förskoleklassen. Barnen svarade att de skulle få räkna matte i en matematikbok.

Intervjuaren: Vad tror du att du kommer få göra i förskoleklassen?

Tomas: Göra i matteboken.

Intervjuaren: Vad tror du att du kommer få göra i förskoleklassen?

Alexa: Jag kommer få räkna och så.

Leka

Av tio barn var det ett barn som utmärkte sig från de andra i gruppen då denne svarade att hon skulle få leka i förskoleklassen. Vi tolkar det som att barnet ser förskoleklassen som en fortsättning på förskolan.

Intervjuaren: Vad tror du att du kommer få göra i förskoleklassen?

Ajla: Hm leka å rita

Barnen som inte vet vad som kommer bli nytt i förskoleklassen

På frågan vad barnen trodde skulle bli nytt för dem i förskoleklassen blev en kategori de barnen som inte visste vad som skulle bli nytt för dem.

Intervjuaren: Vad tror du blir nytt för dig i förskoleklassen?

Per: Eh kommer inte på något.

Intervjuaren: Vad tror du blir nytt för dig i förskoleklassen?

Anna: [Tystnad] Jag vet inte.

Läsa och lyssna på fröken

En kategori var de barn som menade att det som skulle bli nytt för dem var att de skulle läsa och lyssna på fröken. Det gör oss nyfiken på om de lyssnar på pedagogerna i förskolan.

Intervjuaren: Vad tror du blir nytt för dig i förskoleklassen?

Tomas: Jag har sagt till dom andra barnen att man måste lyssna på fröken.

Intervjuaren: Vad tror du blir nytt för dig i förskoleklassen?

Lotta: Äh jag kommer läsa å [Tystnad] lyssna på fröken.

Miljön

Den sista kategorin som synliggjordes vid analysen handlade om att på miljön på olika sätt skulle bli ny för barnen. Vi kan se att den nya miljön som förskoleklassen innebär är något som barnen reflekterar över.

Intervjuaren: Vad tror du blir nytt för dig i förskoleklassen?

Lisa: Hm jag tror inte jag kommer känna igen mig då.

Intervjuaren: Hur menar du?

Lisa: Ibland när jag brukar hämta Sofie då tycker jag inte jag brukar känna igen mig då.

Intervjuaren: Menar du att det är ett nytt hus?

Lisa: Ja det är inte samma som här.

Intervjuaren: Vad tror du blir nytt för dig i förskoleklassen?

Martin: Det vet jag inget om eller vi kommer ju få en matsal.

Barnen som vill lära sig bokstäver och läsa

Den sista frågan i våra intervjuer handlar om vad barnen ville lära sig i förskoleklassen. Majoriteten av barnen svarade att de vill lära sig bokstäverna och att läsa. Utifrån resultatet ser vi att barnen längtar efter att göra skolinriktade saker.

Intervjuaren: Vad vill du lära dig i förskoleklassen?

Anna: Att läsa å att göra bokstäver.

Intervjuaren: Vad vill du lära dig i förskoleklassen?

Per: Roligt.

Intervjuaren: Vad är roligt att lära sig?

Per: Läsa

Intervjuaren: Något mer?

Per: [Tystnad] göra bokstäver.

Lära sig läsa läxor

Den andra kategorin var de barn som ville lära sig läsa läxor. För de här barnen var läxor ett självklart svar på frågan om vad de vill lära sig i förskoleklassen.

Intervjuaren: Vad vill du lära dig i förskoleklassen?

Ameer: Läsa läxor.

Intervjuaren: Är det något mer du vill lära dig?

Ameer: Nää bara läsa läxor.

Intervjuaren: Vad vill du lära dig i förskoleklassen?

Lotta: Hm läxa.

Lära sig arbeta med datorn

Den tredje kategorin som visade sig i analysen var de barn som ville lära sig arbeta på datorn. Utifrån barnens svar ser vi en längtan efter att få använda sig av datorn i förskolans och förskoleklassens verksamheter.

Intervjuaren: Vad vill du lära dig i förskoleklassen?

Ajla: Jag vill göra något på datorn som man får.

Intervjuaren: Vad vill du lära dig i förskoleklassen?

Alexa: Skriva på datorn.

Diskussion

I det här avsnitt diskuterar vi vårt resultat med hjälp av våra teoretiska utgångspunkter och den litteratur vi har bearbetat i bakgrunden. Vi diskuterar även vårt val av metod och vilka didaktiska konsekvenser undersökningen får för vårt blivande yrke. Vi tar även upp hur man kan forska vidare inom det här området.

Resultatdiskussion

Utifrån vårt resultat framgick det att den större gruppen av barnen som vi intervjuade såg fram emot att börja i förskoleklassen. Även Fast (2007) skriver i sin avhandling att de flesta av de tillfrågade barnen i hennes undersökningen såg fram emot förskoleklassen. Utifrån Laverick (2008) artikel kan vi även där se att de tillfrågade barnen och föräldrarna såg fram emot att börja i förskoleklassen. Vi tolkar det som att barnen är positiva över att det sker en förändring i deras liv. Det kan bero på att barnen känner sig trötta på förskolans rutiner och att de är i behov av en förändring. Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) menar att man med stor fördel kan intervjua barnen när det befinner sig i stadium där något nytt ska hända. Vi är medvetna om att vi genomförde våra intervjuer något tidigt på läsåret. Detta för att barnen har knappt ett år kvar i förskolan innan de ska börja i förskoleklassen. Dock tror vi att våra intervjuer bidrar till att barnens tankeverksamhet kring förskoleklassen tar vid och utvecklas under resten av tiden i förskolan. Vi hoppas att de har med sig många spännande tankar och idéer när de påbörjar sin övergång till förskoleklassen. Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) menar att utvecklingspedagogiken ska sträva mot att barnen utvecklar sina normer, specifika värden, förståelse och färdigheter för att kunna förstå sin omvärld. Författarna menar även att barnet utvecklar sin metakognition när pedagogen efterfrågar hur barnet tänker och resonerar kring olika fenomen. Det är viktigt att barnet får gott om tid att tänka efter och utveckla sitt resonemang. Vi efterfrågade barnens tankar och förväntningar om ett fenomen. På grund av att vi gav dem gott om tid under intervjun så kunde vi få utförliga resonemang från barnen.

Laverick (2008) tog upp att barn och föräldrar i undersökningen kände sig nervösa för att börja i förskoleklassen. Detta för att de inte hade tillräckligt med kunskap om förskoleklassens rutiner. Två av våra tillfrågade barn svarade att de kände sig nervösa inför att börja i förskoleklassen. Vi upplever inte att de var nervösa inför förskoleklassen utan mer över det sociala mötena som en ny skola innebär. Detta för att barnen svarade att det ska bli nervöst att träffa nya kompisar och sina syskon på skolan. Det kan bero på att vi träffar dem ett år innan de ska börja i förskoleklassen och att de därför inte börjat reflektera över förskoleklassen ännu. Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) menar att det är viktigt att pedagogen efterfrågar barnens tankar för att barnen ska kunna utveckla dem. Detta för att barnets tankegångar utvecklas när de får dela med sig till andra.

Utifrån vårt resultat framgick det att två barn inte kände någonting inför att börja i förskoleklassen. Enligt Piaget (2008) är barn i det preoperationella stadiet väldigt torftiga i sitt resonemang. Att barnen i vår undersökning var torftiga i sitt resonemang kan bero på att de inte hade tillräckligt med kunskap om förskoleklassen. Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) menar att vissa barn inte vill svara på frågor på grund utav att de inte har tillräckligt med kunskap om ämnet. Vi borde varit tydligare i våra intervjuer genom att fråga barnen om de visste vad förskoleklassen var för något. Vi utgick ifrån att alla barn visste vad förskoleklassen var. Vi kan inte vara helt säkra på att alla barn var införstådda i begreppet förskoleklass.

Den större gruppen av barnen menade att de skulle få göra läxor och läsa i förskoleklassen. I Fasts (2007) avhandling svarade även de barnen att de skulle få lära sig göra läxor och läsa i förskoleklassen. Vi anser att barnens uppfattningar om förskoleklassen kan grunda sig i hur de i barnens närhet framställer förskoleklassen. Detta för att hälften av barnen som vi intervjuade hade pratat i hemmet att de skulle få göra läxor i förskoleklassen. Thörner (2007) menar att det råder en viss förvirring hos föräldrar till barn som ska börja i förskoleklassen. Enligt Thörner har de svårt att hålla reda på begreppen förskola, förskoleklass och skola. Detta skapar en felaktig bild av förskoleklassen och många föräldrar tror att det är grundskolelärare som har hand om förskoleklassen. Enligt oss kan barnens hemmiljö ha påverkat hur de har svarat. Vi tolkar det som att barnens vårdnadshavare har stort inflytande över barnens tankar om förskoleklassen. Detta för att den större gruppen av barnen inte hade hälsat på i någon förskoleklass och därför inte kunnat bilda sig en egen uppfattning. Av de barn vi intervjuade var det ett barn som svarade att de skulle leka i förskoleklassen. Vi blev väldigt förvånade över att det endast var ett barn som svarade med fokus på leken. Lillemyr (2002) menar att leken är väldigt viktig i övergången från förskola till skola. Detta för att leken blir ett sätt för barnen att kunna hantera och bearbeta alla nya intryck som förskoleklassen innebär. I resultatet framgick det att alla barn utan ett kände någon som gick eller hade gått i förskoleklass. Det kan vara så att dessa kontakter har erfarenhet av en skolinriktad förskoleklass vilket har bidragit till barnens skolinriktade syn av förskoleklassen. Det kan även vara så att barnen i mötet med dessa kontakter pratat om skolan istället för förskoleklassen. Vi upplever att även barnen känner sig förvirrade över begreppen förskoleklass och skolan. Det innebär att vi inte kan vara säkra på att barnen i våra intervjuer har refererat till förskoleklassen.

Utifrån barnens svar kunde vi även ana en viss förvirring hos pedagogerna över förskoleklassen. Enligt barnen hade pedagogerna informerat dem om att de skulle få göra läxor i förskoleklassen. Enligt Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) ska pedagogen utmana och styra barnen för att de ska utvecklas i sin tankeverksamhet. Om vi utgår från vad barnen säger så har pedagogerna hävdat att de ska få göra läxor i förskoleklassen. Det kan innebära att barnens tankar har påverkats av pedagogernas kunskaper om förskoleklassen. Lumholdt och Klasén McGrath (2006) menar att det råder en viss förvirring hos pedagoger på hur förskoleklassen ska styras. Vi anser att den förvirringen grundar sig i att arbetet i förskoleklasser runtom i landet ser väldigt olika ut. Enligt Lumholdt och Klasén McGrath ska förskoleklassen drivas med hjälp av förskolans syn på lärandet. Vilket innebär att barnen ska lära med leken och sin lust att lära. Men Skolverket (2001) menar att förskoleklassen blir allt mer skolinriktad med mer ämnesinriktad undervisning. Vi förstår att det kan uppstå förvirring hos vårdnadshavare och pedagoger över förskoleklassen när det råder så mycket olikheter runtom.

Majoriteten av barnen menade att det skulle bli nytt för dem att lyssna på fröken i förskoleklassen. I efterhand ångrar vi att vi inte följde upp dessa påståenden bättre på grund av att vi hade velat veta var dessa tankar kom ifrån. Vi förutsätter att barnen lyssnar på pedagogerna i förskolan. Men att barnens svar kan bero på att pedagogerna använder att barnen behöver kunna lyssna på fröken i förskoleklassen som ett argument för att barnen ska lyssna på pedagogerna i verksamheten.

I resultatet framgår det att barnen på förskolan pratar med varandra om att de ska börja i förskoleklassen. Enligt Piaget (2008) leder den språkliga utvecklingen till att barnet kan samspela med andra och därav utveckla sitt interna symbolsystem. Vi anser att barnens samtal om förskoleklassen bidrar till att de utvecklar sin språkliga förmåga i det sociala samspelet. Vidare menar Piaget att barnen utvecklar sin förmåga att kunna reflektera över sina och andras tankar i det språkliga samspelet med andra. Vilket resulterar i att barnets sympatiska

förmåga utvecklas. Även Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) menar att barnets tankeverksamhet är beroende av språket. Detta för att barnets tankegångar utvecklas när det får möjlighet att dela med sina tankar till andra. Genom samtalet med andra har de barnen vi intervjuat fått en förståelse över hur andra tänker kring förskoleklassen.

Utifrån resultatet kan vi se att barnens förväntningar på förskoleklassen är även det som de vill lära sig i förskoleklassen. När barnen börjar i förskoleklassen vill de lära sig att läsa, skriva, matematik och göra läxor. Barnen nämner även att de här ämnena kommer bli nya för dem när de börjar i förskoleklassen. Vi tolkar det som att barnen inte är medvetna om den praktiska läs, skriv - och matematikinläringen som de förhoppningsvis arbetar med på förskolan. Vi tolkar barnens svar som att de vill bli undervisade i dessa ämnen i förskoleklassen. Det blev även synligt under vår analys att barnen hade en entydig bild av förskoleklassen och vad de ville lära sig mer av i verksamheten. Detta för att barnen svarade väldigt likt i de olika frågorna.

Vi kan utifrån vårt resultat se att de barn vi intervjuat har en längtan efter att börja i förskoleklassen och få lära sig nya saker. Enligt Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) bygger utvecklingspedagogiken på att individen har ett centralt mål. I vår undersökning bli det väldigt påtagligt att de barnen vi har intervjuat har en stark bild av förskoleklassen och vad de vill lära sig mer av. Piaget (2008) menar att intresset har en stor roll för barnets utveckling av sin intelligens. Detta för att barnets intresse bidrar till att det blir roligare att inhämta ny kunskap. För oss är det positivt att barnen börjar förskoleklassen med en stor lust att lära. Vi hoppas att de pedagoger som barnen kommer möta i verksamheten tar till vara på den här lusten och behandlar den varsamt för att inte barnen ska tappa tron på sig själva. Enligt Piaget är barnets syn på sig själv uppbyggd av de misslyckanden och framgångar den möter i livet. Utifrån det som vårt resultat visar och det Piaget menar så förstår vi att de krävs väldigt lite för att barnets lust ska avta och leda till en negativ syn.

Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) menar att beroende på vad barnen har för tidigare erfarenheter så har barnen bildat sig en uppfattning om hur de erfar omvärlden. Det innebär att alla barns sätt att erfa omvärlden ser olik ut. Barnen i vår studie hade väldigt lika tankar och funderingar kring förskoleklassen. Enligt oss kan det bero på att vi genomförde våra intervjuer på två förskolor. Det innebär troligen att barnens vårdnadshavare och barnens kontakter har erfarenhet av två förskoleklasser som arbetar på ett liknande sätt. Detta för att barnens syskon och kompisar troligen går eller har gått i den förskoleklassen det är tänkt att de barn vi intervjuat ska börja hösten 2011. Om vi hade genomfört vår undersökning i en större omfattning och genomfört intervjuer på fler förskolor hade vi troligtvis fått en större mångfald i barnens svar.

Metoddiskussion

För oss var det en självklarhet att välja kvalitativ metod då intervju var det redskap som passade bäst för att besvara vårt syfte. Vi har ur ett barnperspektiv analyserat barnens svar. I vår analys använde vi oss av det barnen svarat men även vad som framgick ”mellan raderna” genom deras kroppsspråk. Vi fokuserade på att analysera barnens kroppsspråk då Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) menar att den som intervjuar kan utläsa mycket genom att notera barnens kroppsspråk under en barnintervju. Författarna menar att det finns en svårighet i att intervju barn eftersom de kanske inte vågar tala om för den som intervjuar om den inte förstår frågan. Vi har under några av våra intervjuer blivit osäkra om barnen verkligen förstod frågan. Nu i efterhand skulle vi varit tydligare med vad vi menade med vår fråga. Eftersom vi inte är några erfarna intervjuare har vi i efterhand, under bearbetningen av våra

intervjuer upptäck att vi kanske borde ha varit mer uppmärksamma och ställt fler följdfrågor på barnens svar. Detta skulle vi ha gjort för att få ut så mycket som möjligt av barnens svar.

Om vi som intervjuare hade varit kända för barnen på förskolan sedan tidigare hade svaren troligen blivit något annorlunda. Nu var vi två helt okända personer för barnen vilket kanske gjorde att vissa av barnen kände sig blyga och fundersamma över vilka vi egentligen var. Vi tror att barnen förmodligen hade öppnat sig mer för oss om vi hade haft en annan kontakt med dem. I efterhand funderar vi på om gruppintervjuer hade varit bra för att barnen skulle känna sig mer trygga och mindre blyga.

Didaktiska konsekvenser

Vi har genom den litteratur vi bearbetat och de intervjuer vi har gjort med barnen fått en ökad förståelse inför hur de tänker och resonerar kring förskoleklassen. Doverborg och Pramling Samuelsson (2000, s 15) menar att barnens tankegångar stimuleras om forskaren intervjuar barnet i samband med att något nytt ska hända. Enligt Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) är barnets tankeverksamhet beroende av språket. Detta för att barnets tankegångar utvecklas när det får möjlighet att dela med sig av sina tankar till andra. Därför är samtalet mellan pedagog och barn, och barn och barn viktigt. Utifrån den här undersökningen vill vi i vårt arbete som pedagoger i förskoleklassen arbeta med barnens förväntningar på vår verksamhet. Detta vill vi göra genom att efterfråga barnens förväntningar i samband med övergången mellan förskolan och förskoleklassen. Vi tänker att samtal tillsammans med barnen enskilt eller i grupp med fokus på vad barnen förväntar sig av förskoleklassen skulle vara ett bra hjälpmedel. För oss känns det viktigt att lyssna på barnen för att kunna möta deras tankar och förväntningar inför den stora förändringen. I samtalet med barnen kan vi svara på deras frågor och vara tydliga med hur vi i förskoleklassen arbetar. För oss är samtalen viktiga för att inte barnens förväntningar ska leda till besvikelser på grund av att pedagogen inte har bekräftat deras tankar och funderingar.

Vidare forskning

Vi anser att det skulle vara intressant att ta reda på om barnens förväntningar är de samma när de har påbörjat sin övergång. Resonerar de på samma sätt, och om inte, vad har förändrats? Det skulle även vara intressant att göra en uppföljning när barnen går i förskoleklassen. Stämde deras förväntningar överens med hur det blev i förskoleklassen?

Tack

Vi vill börja med att tacka vår handledare Mikael Jensen för bra handledning. Vidare vill vi tacka vårdnadshavarna som har låtit oss intervju deras barn. Tack alla underbara barn för att ni deltagit i vår undersökning, utan er vore inte detta möjligt.

Referenser

- Cederborg, Ann-Christin (2000). *Barnintervjuer: vägledning vid utredningsarbete*. 1. uppl. Stockholm: Liber.
- Davidsson, Birgitta (2002). *Mellan soffan och katedern. En studie av hur förskollärare och grundskollärare utvecklar pedagogisk integration mellan förskola och skola*. Göteborgs universitet: Göteborg studies in educational sciences, 174.
- De Jong, Marjanna (2010). Förskolans fysiska miljö. I: B. Riddersporre & S. Persson (Red.). *Utbildningsvetenskap för förskolan*. (s.253-274). Stockholm: Natur & Kultur.
- Doverborg, Elisabet & Pramling Samuelsson, Ingrid (2000). *Att förstå barns tankar: metodik för barnintervjuer*. 3. uppl. Stockholm: Liber.
- Fagerli, Odvard, Lillemyr Ole Fredrik & Søbstad, Frode (2001). *Vad är förskolepedagogik?* Lund: Studentlitteratur.
- Fast, Carina (2007). *Sju barn lär sig läsa och skriva*. Doktorsavhandling. Uppsala Universitet.
- Karlsson, Marie., Melander, Helen., Pérez Prieto, Héctor., Sahlström, Fritjof (2006) *Förskoleklassen – ett tionde skolår?* Stockholm: Liber
- Kihlström, Sonja. (2007 a). Intervju som redskap. I: J. Dimenäs (Red.). *Lära till lärare*. (s.47-69). Stockholm: Liber Förlag.
- Kihlström, Sonja. (2007 b). Fenomenografi som forskningsansats. I: J. Dimenäs (Red.). *Lära till lärare*. (s.157-172). Stockholm: Liber Förlag.
- Knutsdotter Olofsson, Birgitta (2009). Vad lär barn när de leker? I Mikael Jensen och Åsa Harvard (red). *Lek för att lära*. (s.75-92). Lund: Studentlitteratur.
- Kärrby, Gunni. (Red.) (2000). *Skolan möter förskolan och fritidshemmet*. Lund: Studentlitteratur.
- Laverick, DeAnna. M. (2008). "Starting School: Welcoming Young Children and Families into Early School Experiences". *Early Childhood Education Journal*, vol. 35: 4, s. 321-326.
- Lillemyr, Ole Fredrik (1990). *Lek på allvar. Teorier om lek under förskoleåldern*. Lund: Studentlitteratur.
- Lillemyr, Ole Fredrik (2002). *Lek - upplevelse – lärande i förskola och skola*. Stockholm: Liber.
- Lumholdt, Helene & Klasén McGrath, Monica (2006). *Förskoleklassen. I en klass för sig*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.
- Martin Korpi, Barbara (2006). *Förskolan i politiken – om intentioner och beslut bakom den svenska förskolans framväxt*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Piaget, Jean (2008). *Barnets själsliga utveckling*. 2. uppl. Stockholm: Norstedts akademiska förlag.

Pramling Samuelsson, Ingrid & Asplund Carlsson, Maj (2003). *Det lekande lärande barnet i en utvecklingspedagogisk teori*. Stockholm: Liber.

Skolverket (2001). *Att bygga en ny skolform för 6-åringarna. Om integrationen förskoleklass, grundskola och fritidshem*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2000). *Förskoleklass – 6-åringarnas skolform?; integrationen förskoleklass – grundskola – fritidshem: skolverkets delrapport nr 2 till regering*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (1998) *Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet*. Stockholm: Skolverket.

Simmons-Christenson, Gerd (1997). *Förskolepedagogikens historia*. Stockholm: Natur och kultur.

Thurén, Torsten. (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber.

Thörner, Agneta (2007). *Att vara sex år och gå i förskoleklass*. Borås: Institutionen för pedagogik, Högskolan i Borås.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Elektronisk referens

<http://www.skolverket.se/sb/d/3934/a/20630> (2010-11-15)

Bilagor

Bilaga 1

Intervjufrågor

- Hur känns det att börja i förskoleklass?
- Vad vet du om förskoleklassen?
- Har du hälsat på i någon förskoleklass?
- Har ni pratat om förskoleklassen i förskolan?
Kompisar? fröken?
- Känner du någon som går eller har gått i förskoleklassen?
- Har ni pratat om förskoleklassen hemma?
- Vad tror du ni kommer att göra i förskoleklassen.
- Berätta vad du tror blir nytt för dig i förskoleklassen?
- Vad vill du lära dig i förskoleklassen?

Bilaga 2

Hej föräldrar till barnen på förskolan!

Vi heter Alisa Beslagic och Linna Henriksdotter. Vi studerar till lärare mot förskoleklass och grundskolans fritidsverksamhet på Högskolan i Borås. Vi läser nu vår sjunde och sista termin på utbildningen och vi ska nu under hösten skriva vårt examensarbete. Vi kommer att undersöka barns tankar och funderingar kring att börja förskoleklassen. Det vill vi undersöka genom att intervjua barn i förskolan.

Materialet kommer endast användas till forskningens syfte och barnen kommer att vara anonyma. Varken förskolans eller stadens namn kommer att nämnas i undersökningen. Barnen har rätt att kunna avbryta intervjun och välja att inte delta i undersökningen.

Vid frågor eller funderingar får ni gärna kontakta oss.

Linna Henriksdotter xxxxxxxxxxx

Alisa Beslagic xxxxxxxxxxx

Vi skulle vara tacksamma om ni så snart som möjligt lämnar in ert svar oavsett om ni godkänner eller inte godkänner att vi intervjuar ert barn.

Vi hoppas på er samarbetsvilja.

Med vänliga hälsningar,

Alisa och Linna

Bilaga 3

HÖGSKOLAN I BORÅS
VETENSKAP FÖR PROFESSION

BLANKETT
004-09-08 517-04-69
Rev 2005-02-23

FÖRÄLDRAMEDGIVANDE

- JA, jag/vi tillåter att mitt/vårt barn**
- NEJ, jag/vi tillåter INTE att mitt/vårt barn**

.....
(Barnets namn) **blir observerat eller intervjuat av lärarstudenter.**

.....
Datum

..... Tel: .....
(Målsmans underskrift)